

ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ ТА ПРИВАТНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

УДК 342.95

DOI: 10.31733/2078-3566-2024-5-8

Віта КОНОНЕЦЬ[©]

доктор юридичних наук, професор
(Дніпровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ НОРМ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Проаналізовано питання щодо механізму забезпечення дотримання законодавства, зокрема у сфері відповідальності за порушення норм податкового законодавства, завдяки використанню юридичної відповідальності. Виходячи з аналогій у договірних відносинах, аргументовано важливість встановлення санкцій для забезпечення ефективного виконання обов'язків. Детально розглядається відмінність між юридичною відповідальністю та відповідальністю за порушення норм податкового законодавства, зокрема у контексті податкового права. Юридична відповідальність розглядається крізь призму її основних ознак та підходів науковців у сфері права. Визначено, що юридичній відповідальності притаманні особливі способи законодавчого закріплення, а також забезпечення механізмами публічно-правового примусу, які можуть бути застосовані до порушника відповідних норм, унікальний суб'єктний склад, обов'язковість та невідворотність настання негативних наслідків для особи, яка вчинила податкове правопорушення. Виокремлено іманентні риси юридичної відповідальності за податкові правопорушення. Встановлено, що в силу варіативності різновидів юридичної відповідальності, кожен із різновидів відповідальності за податкові правопорушення може характеризуватися власним набором специфічних рис.

Автором з'ясовано, що адміністративна відповідальність за податкові правопорушення виконує особливі завдання, а саме упорядкування суспільних відносин у податковій сфері, припинення й виправлення неналежної поведінки суб'єктів у вказаній сфері; охорона чинного конституційних засад в умовах воєнного стану, забезпечення законності й захист інтересів держави та суспільства; покарання винного в учиненні адміністративного правопорушення за порушення норм податкового законодавства. Автором визначено, що адміністративна відповідальність за податкові правопорушення здійснює певні функції, які окреслюють вихідні напрями впливу на суспільні відносини в податковій сфері.

Ключові слова: адміністративно-правові засади, юридична відповідальність, адміністративна відповідальність, фінансова відповідальність, податкова відповідальність, податкове порушення, податкова система, склад податкового правопорушення.

Постановка проблеми. Важливим і актуальним є аналіз сутності та особливостей адміністративної відповідальності за порушення податкового законодавства, що є необхідним як для теоретичної науки так і в практичній реалізації задля забезпечення захисної функції права та стабільного функціонування адміністративної відповідальності в державі.

Незважаючи на численні порушення податкового законодавства в сучасних умовах економічної ситуації України під час війни, актуального значення набуває необхідність дослідження та детального аналізу відповідальності за порушення норм податкового законодавства.

Отже необхідність дослідження даного питання пояснюється тим, що розробка і теоретичне обґрунтування природи юридичної відповідальності за порушення норм податкового законодавства є важливою умовою реформування національної економічної системи, зміцнення законності в Україні в умовах воєнного стану.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Аналізу окремих питань правового регулювання адміністративно-деліктних відносин, зокрема й у податковій сфері, приділялася увага в працях вітчизняних та іноземних учених у галузях теорії держави і права, адміністративного права, зокрема: В. Авер'янова, О. Андрійко, А. Берлача, Л. Воронової, О. Гетманець, Е. Дмитренко, І. Заверухи, А. Іванського, А. Касьяненко, О. Кузьменко, М. Кучерявенка, А. Монаєнка, О. Музики-Стефанчук, І. Сікорської, Н. Якимчук та ін.

Метою статті є з'ясування сутності та природи притягнення до адміністративної відповідальності за порушення норм податкового законодавства, визначенні прогалин законодавчого регулювання зазначених відносин і надання обґрунтованих рекомендацій, спрямованих на покращення процесу притягнення до відповідальності за правопорушення у податковій сфері.

Виклад основного матеріалу. Станом на сьогоднішній день через нестабільність нормативно-правового врегулювання відносин у податковій сфері відбуваються динамічні зміни, а саме вносяться безліч змін та доповнень до законодавчих актів. Це викликано необхідністю врегулювання ряду питань які викликані військовою збройною агресією з боку росії та необхідністю переміщення платників податків з окупованих територій, виведення активів за кордон, банкрутства підприємств. У зв'язку з цим тимчасово створюються прогалини в законодавчому аспекті та відбувається відкрите порушення, зі сторони суб'єктів таких правовідносини, недосконалих норм та відбувається вчинення неправомірних дій.

Нормативно-правову базу регулювання та відповідальності у сфері оподаткування складає низка законодавчих актів, а саме: Конституція України, норми Закону про Державний бюджет України, Податковий кодекс, Закон України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні», нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України прийняті на підставі і на виконання Кодексу та інших законів України, нормативно-правові акти органів виконавчої влади.

Основними завданнями Державної податкової служби є реалізація державної податкової політики, здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до державних цільових фондів податків, зборів, платежів, державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, пального, державної політики з адміністрування єдиного внеску, державної політики у сфері контролю за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установленій законом строк, дотриманням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), проведення розрахункових операцій, а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону[1].

Державна податкова служба, відповідно до покладених на неї завдань, складає стосовно платників податків – фізичних осіб та посадових осіб платників податків - юридичних осіб, протоколи про адміністративні правопорушення та виносить постанови у справах про адміністративні правопорушення у порядку, встановленому законом[1].

Одразу потрібно зауважити, що самого поняття «податкова відповідальність», як специфічного різновиду юридичної відповідальності, не існує. Натомість існує доволі комплексна та об'ємна терміносполука «відповідальність за вчинення податкових правопорушень, норм податкового законодавства та порушення іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи». З вищезазначеного формулювання вбачається, що контролюючі органи наділені повноваженнями притягати порушників до відповідальності за:

- вчинення власне податкових правопорушень;
- вчинення порушень іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Фактичною підставою адміністративної відповідальності, зокрема за порушення податкового законодавства, є неправомірні дії суб'єктів права, передбачені нормами

адміністративного права. До таких діянь належить адміністративне правопорушення. З визначення адміністративного правопорушення, закріпленого в статті 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), слідує, що адміністративна відповідальність за порушення норм податкового законодавства настає тільки за вчинення адміністративного правопорушення[3].

Україна має комплексну систему адміністративної відповідальності, яка визначається рядом законодавчих актів та регуляторів. Основні аспекти відповідальності в Україні включають такі напрямки:

1. Податкова відповідальність: суб'єкти господарювання зобов'язані дотримуватися податкового законодавства, яке включає оподаткування прибутку, ПДВ, акцизи та інші податки. Порушення цих норм може призвести до фінансових штрафів, пені, адміністративної та навіть кримінальної відповідальності.

2. Бухгалтерська відповідальність: суб'єкти господарювання повинні вести бухгалтерський облік відповідно до встановлених стандартів. Порушення бухгалтерської дисципліни також може призвести до штрафів і санкцій.

3. Аудиторський контроль: обов'язкове при наявності чітко визначених умов проведення аудиту фінансової звітності певних категорій суб'єктів господарювання, які визначаються законодавством. Аудиторська діяльність підлягає регулюванню, і порушення стандартів аудиту також може мати юридичні наслідки.

4. Фінансовий моніторинг та протидія відмиванню грошей: суб'єкти господарювання зобов'язані дотримуватися вимог щодо фінансового моніторингу та запобігання відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

5. Цінні папери та фінансовий ринок: суб'єкти, які здійснюють операції з цінними паперами та участь на фінансовому ринку, повинні дотримуватися відповідних нормативів та стандартів.

Найпоширенішим видом відповідальності в правовій системі України сьогодні є адміністративна відповідальність. Адміністративна відповідальність є одним із найбільш дієвих правових інструментів у боротьбі з наймасовішими протиправними діяннями, яким є адміністративні проступки. Головною їх особливістю є те, що вони входять до широкого кола відносин, що регулюються нормами адміністративного права [4, с. 32]. Доцільно зауважити, що порушення норм податкового законодавства в силу своєї важливості на державному рівні безумовно крім норм адміністративного права також охороняються нормами фінансового права. Безпосередньо перед розглядом випадків, коли настає адміністративна відповідальність за вчинення правопорушень за порушення норм податкового законодавства, необхідно зупинитись на основних відмінностях адміністративної та фінансово-правової відповідальності за вчинення правопорушень у податковій сфері.

Попри існуючі суперечки стосовно предмета юридичної відповідальності, науковці не сумніваються що в процесі регулювання окремих відносин може відбуватися перетин предмета адміністративного права з предметом фінансового, що свідчить про системність українського права і юридичної відповідальності.

Випадки, коли настає адміністративна відповідальність за правопорушення норм податкового законодавства передбачена ст. 164-12 КУпАП «Порушення податкового законодавства». Законодавець встановив даний вид відповідальності за вчинення наступних дій відповідним суб'єктом вчинення правопорушень: включення недостовірних даних у запитих, що призвело до затвердження необґрунтованих бюджетних призначень або необґрунтованих бюджетних асигнувань; порушення вимог бюджетного кодексу України при здійсненні попередньої оплати за товари, роботи та послуги за рахунок бюджетних коштів, а також порушення порядку і термінів здійснення такої оплати; здійснення платежів за рахунок бюджетних коштів без реєстрації бюджетних зобов'язань, за відсутності підтвердних документів чи при включенні до платіжних документів недостовірної інформації, а також безпідставна відмова у проведенні платежу органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів [3].

Водночас слід зауважити, що протоколи про адміністративні правопорушення за порушення норм податкового законодавства можуть складати уповноважені посадові особи відповідних органів, згідно ст. 255 КУпАП:

- податкові органи: мають широкі повноваження щодо контролю за дотриманням податкового законодавства та можуть виявляти факти незаконних дій у разі

банкрутства.

- органи державної виконавчої служби: займаються примусовим виконанням судових рішень та можуть виявляти факти приховування майна боржником.
- інші уповноважені органи: залежно від конкретних обставин справи, протоколи можуть складати і інші органи, наділені такими повноваженнями.

Кодекс України про адміністративні правопорушення, визначає, що відповідно до ст. 255, складати адміністративні матеріали та виносити постанови за окремими порушеннями податкового законодавства мають право центральні органи виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, та його територіальних органів (статті 51-2, 155-1, частини перша і третя статті 161-1, статті 162-1, 163-1 - 163-4, 163-12, 163-15, частини друга і третя статті 163-17, статті 164, 164-5, 164-16, 166-16, 166-17, 177-2). Такими різновидами адміністративних правопорушень є: Стаття 163-1. Порушення порядку ведення податкового обліку, надання аудиторських висновків. Стаття 163-2. Неподання або несвоєчасне подання платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів (обов'язкових платежів). Стаття 163-4. Порушення порядку утримання та перерахування податку на доходи фізичних осіб і подання відомостей про виплачені доходи. Стаття 164-16. Зайняття забороненими видами господарської діяльності. Стаття 166-16. Незаконні дії у разі банкрутства. Стаття 166-17. Фіктивне банкрутство, та інші види правопорушень [3].

У будь-який час актуальність питань, пов'язаних з відповідальністю за порушення норм податкового законодавства та притягнення винних осіб до того чи іншого виду відповідальності завжди була високою. Це, безумовно, дуже важливе та значуще питання для нашої держави саме в цей час, коли ми всією країною намагаємось стримувати та протистояти військовій агресії російської федерації. Автор зауважував що за порушення податкового законодавства наступають різні, чітко визначенні законодавством, види відповідальності, які мають свої характерні аспекти.

КУпАП закріплює низку складів адміністративних правопорушень у сфері оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи. Зокрема розглянемо один із складів правопорушення, а саме ст. 166-16 «Незаконні дії у разі банкрутства». Важливо зауважити, що даний склад правопорушення становить особливий механізм зловживання під час банкрутства юридичної особи. Процедура банкрутства, попри свою важливість для економіки, часто стає об'єктом зловживань з боку як боржників, так і кредиторів, що призводить до значних фінансових втрат для кредиторів, а також підривати довіру до системи оподаткування та правосуддя.

Важливим є визначення факту, що типові зловживання під час банкрутства полягають в наявності декількох критеріїв: штучне банкрутство; завищення або заниження зобов'язань; створення фіктивних боргів; зловживання кредиторами; затягування процедури банкрутства; корупція; переведення активів підприємства на підконтрольних осіб перед початком процедури банкрутства. Створення штучних боргових зобов'язань перед пов'язаними особами з метою їх подальшого погашення в пріоритетному порядку. Зловмисне ініціювання банкрутства, передбачає собою подання заяви про банкрутство з метою отримання контролю над активами боржника або усунення конкурентів.

В аспекті застосування заходів адміністративної відповідальності за вчинення тих чи інших правопорушень за порушення норм податкового законодавства, необхідно розкрити зміст та зробити аналіз складу адміністративного правопорушення, в нашому випадку правопорушення передбаченого ст. 166-16 КУпАП «Незаконні дії у разі банкрутства». За загальними вимогами склад адміністративного правопорушення складають сукупність об'єктивних та суб'єктивних ознак за наявності яких дана дія чи бездіяльність становить адміністративне правопорушення. Тобто для встановлення наявності адміністративного правопорушення передбаченого даною статтею нам необхідно встановити такі його складові як об'єкт та об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона. Ми не будемо зупинятись на визначеннях цих складових ознак адміністративного правопорушення, а розглянемо ці складові безпосередньо стосуючись ст. 166-16 КУпАП «Незаконні дії у разі банкрутства».

Кваліфікуючими ознаками складу правопорушення за ст. 166-16 КУпАП «Незаконні дії у разі банкрутства» є вчинення певних дій, пов'язаних із банкрутством юридичної особи.

Суб'єктом правопорушення, є фізичні особи, засновники (учасники) юридичної особи, яка визнана банкрутом. Службові особи: працівники юридичної особи, які мають певні повноваження та несуть відповідальність за її діяльність. Об'єктом правопорушення визначено правові відносини, що виникають у зв'язку з процедурою банкрутства. Це стосується як самих процедур банкрутства, так і відносин між учасниками цих процедур. Об'єктивна сторона правопорушення передбачає умисне приховування майна, що передбачає приховування інформації про майно, його переміщення в інше місце або його знищення. Фальсифікація документів, підробка документів, які відображають фінансовий стан підприємства. Передача майна в інше володіння, передача майна іншим особам з метою його приховування від кредиторів. Об'єктивна сторона характеризує завдання великої матеріальної шкоди, а саме дії правопорушника повинні призвести до значних фінансових втрат для кредиторів або підприємства.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується виною, правопорушення вчиняється умисно, тобто особа усвідомлює суспільно небезпечний характер своїх дій і бажає або передбачає настання шкідливих наслідків. У тому числі важливо зазначити, що зловживання під час банкрутства є серйозною проблемою, яка потребує комплексного вирішення. Посилення контролю за процедурами банкрутства, підвищення відповідальності учасників процесу та забезпечення прозорості – це лише деякі з заходів, які можуть сприяти зниженню рівня зловживань та захисту інтересів всіх учасників процедури.

Дослідивши склад правопорушення, необхідно зауважити, що виявлення зловживань під час банкрутства юридичної особи є досить складним процесом. Типовими ознаками зловживань під час банкрутства, є несподіване банкрутство фінансово стабільного підприємства. Якщо підприємство, яке раніше демонструвало стабільні фінансові показники, раптом оголошує про банкрутство, це явно свідчить про штучне створення такої ситуації.

Ключовими аспектами зловживання під час банкрутства є: масове звільнення працівників перед процедурою банкрутства, може бути спробою зменшити витрати підприємства та уникнути виплати вихідних допомог; переведення активів на підконтрольних осіб, у разі якщо перед початком процедури банкрутства відбувається масовий продаж активів підприємства за заниженою ціною пов'язаним особам, це може свідчити про виведення активів з підприємства; створення фіктивних боргів. Якщо перед банкрутством з'являються нові кредитори, які мають сумнівні договори або вимоги, це може свідчити про створення фіктивних боргів для ускладнення процедури банкрутства.

Враховуючи особливості встановлення фактів правопорушення уповноваженими органами використовуються різні методи виявлення факту вчиненого правопорушення норм податкового законодавства.

Що стосується доказування в рамках провадження за порушення норм податкового правопорушення, ключовим є законність під час збору доказів, що вимагає перевірки контрактів та договорів, аналіз договорів підприємства з контрагентами де може бути виявлено ознаки пов'язаних осіб та угод, укладених на неринкових умовах. Також доцільно проведення оцінки вартості активів. Експертна оцінка вартості активів підприємства дозволить визначити, чи продавалися активи за ринковою ціною.

Зокрема, ініціювання проведення аудиту фінансової діяльності підприємства може забезпечити арбітражний керуючий. Оскільки арбітражний керуючий, призначений судом для управління майном боржника під час процедури банкрутства, зобов'язаний виявляти та запобігати зловживанням.

Посилення контролю за процедурою банкрутства, провадження більш жорстких вимог до фінансової звітності підприємств, посилення відповідальності арбітражних керуючих. Прозорість процедури банкрутства, забезпечення широкого доступу до інформації про хід процедури банкрутства. Ефективна система покарання за зловживання, встановлення жорстких санкцій за вчинення правопорушень під час процедури банкрутства. Підвищення кваліфікації учасників процедури банкрутства, проведення регулярних навчань для суддів, арбітражних керуючих, адвокатів. Виявлення зловживань під час банкрутства є складним процесом, який вимагає знань, досвіду та співпраці різних учасників процедури. Однак, своєчасне виявлення та припинення таких дій дозволяє захистити інтереси кредиторів та відновити справедливість.

Для притягнення особи до адміністративної відповідальності за ст. 166-16 КУпАП «Незаконні дії у разі банкрутства» необхідно довести наявність усіх елементів

складу правопорушення. По перше особа, яка вчинила правопорушення, повинна бути засновником, учасником або службовою особою банкрута. Дії повинні бути спрямовані на порушення правових відносин, що виникають під час процедури банкрутства.

По друге, докази для доведення вини особи необхідно зібрати достатню доказову базу, яка підтверджує вчинення нею правопорушення.

Адміністративна відповідальність за дії, передбачені ст. 166-16 КУпАП, «Незаконні дії у разі банкрутства» не виключає можливості притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності, якщо їхні дії містять ознаки кримінально каранних діянь.

Якщо систематизувати та підсумувати вище визначене, хочемо зазначити що провадження про адміністративне правопорушення за ст. 166-16 КУпАП «Незаконні дії у разі банкрутства», має свої особливості, пов'язані зі специфікою економічних правовідносин та процедури банкрутства. Весь вичерпний перелік заходів адміністративної відповідальності міститься в КУпАП. Порушенням норм податкового законодавства, інших нормативних правових актів, що регулюють дану сферу правовідносин, дію чи бездіяльність фінансового органу, передбачено застосування заходів примусу.

Щодо характеру впливу контролюючих органів слід зазначити, що такий вплив не можна зводити лише до систематичного спостереження, оскільки до повноважень контролюючих органів відноситься накладення стягнень.

Стаття 166-16 КУпАП «Незаконні дії у разі банкрутства» є важливим інструментом для боротьби зі зловживаннями під час процедури банкрутства. Однак, застосування цієї норми вимагає ретельного аналізу всіх обставин справи та збору достатньої доказової бази.

Висновки. Виходячи із сукупності фактів, встановлених при дослідженні, можна прийти до висновку, що не можна заперечити необхідність забезпечення юридичної відповідальності за порушення податкового законодавства. Така відповідальність регламентується низкою нормативно-правових актів і застосовується контролюючими органами до платника податків, шляхом застосування таких різновидів юридичної відповідальності: фінансової відповідальності, адміністративної відповідальності та кримінальної відповідальності.

Список використаних джерел

1. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України : постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>.
2. Каленіченко Л. І. Юридична відповідальність: поняття, ознаки. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2020. № 1 (67), т. 1. С. 12–17.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/ed20230820#Text>.
4. Берназюк Я. О. Преюдиційність судового рішення в адміністративному судочинстві: між принципами правової визначеності та обов'язковості з'ясування всіх обставин справи. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2022_prezent/Prezent_Predic_2022_11_24.pdf.
5. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/ed20221223#Text>.
6. Податковий кодекс України від 02.12.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20230903#Text>.

*Надійшла до редакції 22.11.2024
Прийнято до опублікування 02.12.2024*

References

1. Pro zatverdzhennya polozhen' pro Derzhavnu podatkovu sluzhbu Ukrainy ta Derzhavnu mytnu sluzhbu Ukrainy [On approval of the provisions on the State Tax Service of Ukraine and the State Customs Service of Ukraine] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 06.03.2019 № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>.
2. Kalyenichenko, L. I. (2020) Yurydychna vidpovidal'nist': ponyattya, oznaky [Legal responsibility: concept, features]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Pravo*. № 1 (67), vol. 1, pp. 12–17.
3. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennya vid 07.12.1984 [Code of Ukraine on Administrative Offenses of 07.12.1984]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/ed20230820#Text>.
4. Bernazyuk, Ya. O. Preyudytsiynist' sudovoho rishennya v administratyvnomu sudochynstvi: mizh pryntsyparamy pravovoyi vyznachivosti ta obov'yazkovosti z'yasuvannya vsikh obstavyn spravy

[Prejudiciality of a court decision in administrative proceedings: between the principles of legal certainty and the obligation to clarify all the circumstances of the case]. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2022_prezent/Prezent_Preudic_2022_11_24.pdf.

5. Pro sudoustriy i status suddiv [On the judicial system and the status of judges]: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/ed20221223#Text>.

6. Podatkovyy kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 [Tax Code of Ukraine of 02.12.2010]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20230903#Text>.

ABSTRACT

Vita Kononets. Peculiarities of administrative liability for violation of tax legislation. The article analyzes issues related to the analysis of mechanisms for ensuring compliance with legislation, in particular in the area of responsibility for violations of tax legislation, thanks to the use of legal liability. Based on analogies in contractual relations, the importance of setting sanctions to ensure effective performance of duties is argued.

Additionally, the article examines in detail the difference between legal responsibility and responsibility for violation of tax legislation, particularly in the context of tax law. Legal responsibility is considered through the prism of its main features and approaches of scholars in the field of law.

It was determined that legal responsibility is characterized by special methods of legislative consolidation, as well as provision of mechanisms of public and legal coercion that can be applied to the violator of the relevant norms, a unique subject composition, the obligation and inevitability of negative consequences for the person who committed a tax offense.

Immanent features of legal responsibility for tax offenses are singled out. It was established that due to the variability of types of legal liability, each of the types of liability for tax offenses can be characterized by its own set of specific features, which is determined by the specifics of the industry.

The author found out that the administrative responsibility for tax offenses performs special tasks, namely the regulation of social relations in the tax sphere, the termination and correction of improper behavior of subjects in the specified sphere; protection of the current constitutional principles in the conditions of martial law, ensuring legality and protecting the interests of the state and society; punishment of the person guilty of committing an administrative offense for violating the norms of tax legislation. The author determined that administrative responsibility for tax offenses performs certain functions that outline the initial directions of influence on social relations in the tax sphere.

Keywords: *administrative and legal principles, legal responsibility, administrative responsibility, financial responsibility, tax responsibility, tax violation, tax system, composition of tax offense.*

УДК 342.922

DOI: 10.31733/2078-3566-2024-5-9

Олеся МАРЧЕНКО[©]

доктор юридичних наук, професор
(Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара, м. Дніпро, Україна)

СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВОВИХ КАТЕГОРІЙ «ЕЛЕКТРОННІ ПРОЦЕДУРИ» ТА «ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ» У СЕРВІСНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Розглянуто співвідношення правових категорій «електронні процедури», «публічні послуги» та «сервісна функція» в діяльності суб'єктів публічної адміністрації як один із напрямів запобігання корупції. Досліджено сучасне розуміння вченими-адміністративістами зазначених правових категорій. Сформульовано висновок, що «електронні процедури», «публічні послуги» є складовою сервісної функції, що має бути покладена в основу державної політики України як один із напрямів запобігання корупції з метою досягнення людиноцентристської ідеології. Органи публічної адміністрації повинні в свої діяльності виконувати свої повноваження, дотримуючись принципів верховенства права, законності тощо, в тому числі гарантій забезпечення прав людини.

Встановлено, що у вітчизняній науці використовують категорію «процедури», основна

© О. Марченко, 2024

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0003-3506-2308>

kafedra_ctg@ukr.net